

4

ทฤษฎีย่อย: ทฤษฎีกำกับ (Government Theory)

ทฤษฎีกำกับ (Government Theory) เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับเงื่อนไขความสัมพันธ์ในเชิงโครงสร้างภายในหน่วยภาษา โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างส่วนหลัก(head) กับส่วนเติมเต็มหรือหน่วยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับส่วนหลักนั้น ๆ

4.1 ความสัมพันธ์แบบกำกับ (Government)

ความสัมพันธ์แบบกำกับ นับว่าเป็นความสัมพันธ์พื้นฐานที่สำคัญยิ่งตามแนวคิดหลักการและกรอบค่า เนื่องจากเป็นความสัมพันธ์หลัก ที่เป็นเงื่อนไขข้อกำหนดของหลักการและทฤษฎีย่อยอื่น ๆ เช่น การกำหนดการกนามธรรม (Case Assignment), การกำหนดบทบาทที่ตา (Theta-role assignment), เงื่อนไขการเกิดของประเภทไร้รูป (Empty category), เงื่อนไขความสัมพันธ์ผู้กี่ยวระหว่างรูปหลัก (antecedent) กับรูปร่างตาม (anaphor) เป็นต้น ความสัมพันธ์แบบกำกับนี้จึงจัดเป็นทฤษฎีย่อยที่สำคัญของแนวคิดหลักการและกรอบค่า

ความสัมพันธ์แบบกำกับ เป็นความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ ที่อยู่ขอบเขตเดียวกัน เช่นเดียวกับความสัมพันธ์แบบบัญชา(command) แต่ความสัมพันธ์แบบกำกับนี้ นับว่าเป็นความสัมพันธ์ที่เฉพาะที่ (local) และมีเงื่อนไขจำกัด มากกว่าความสัมพันธ์แบบบัญชา กล่าวคือ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนหลักกับส่วนเติมเต็มเท่านั้น

แนวคิดเรื่องความสัมพันธ์แบบกำกับนี้ เป็นแนวคิดที่ขอมสกีรับมาจากแนวคิดไวยากรณ์ดั้งเดิมที่ใช้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่าง กริยา กับส่วนเติมเต็มของกริยานั้น ๆ (เช่น หน่วยที่ทำหน้าที่เป็นกรรมตรง และกรรมรอง), ความสัมพันธ์ระหว่างบุพบท กับ ส่วนเติมเต็มของบุพบทนั้น ๆ เป็นต้น ซึ่งขอมสกี (Chomsky 1981: 162) ได้นำมาสรุปเป็นนิยามลักษณะเงื่อนไขลักษณะคุณสมบัติของหน่วย และเงื่อนไขในเชิงโครงสร้างของหน่วยที่จะมีความสัมพันธ์ที่จับได้ว่าเป็นความสัมพันธ์แบบกำกับ โดยมีการแก้ไขปรับปรุงนิยามดังกล่าวโดยตัวขอมสกีเอง และโดยนักไวยากรณ์เพิ่มพูนต่าง ๆ ตลอดมา

เราอาจกล่าวถึงลักษณะของความสัมพันธ์แบบกำกับโดย หลักการกว้าง ๆ ว่า

“หน่วย 2 หน่วยมีความสัมพันธ์แบบกำกับกัน โดยหน่วย ก กำกับ หน่วย ข ตามเงื่อนไขต่อไปนี้

1. หน่วย ก บัญชา หน่วย ข
2. หน่วย ก มีคุณสมบัติเป็นหน่วยผู้กำกับ (governor) ได้
3. หน่วยโปรเจกชันระดับใหญ่ที่สุด (maximal projection) ทุกหน่วยที่คุม หน่วย ก ย่อมคุม หน่วย ข ด้วย (กล่าวคือ หน่วย ก และ หน่วย ข มีความสัมพันธ์แบบบัญชาซึ่งกันและกัน (mutual command))
4. ไม่มีหน่วยขวางกั้น (barrier) ระหว่าง หน่วย ก และ หน่วย ข”

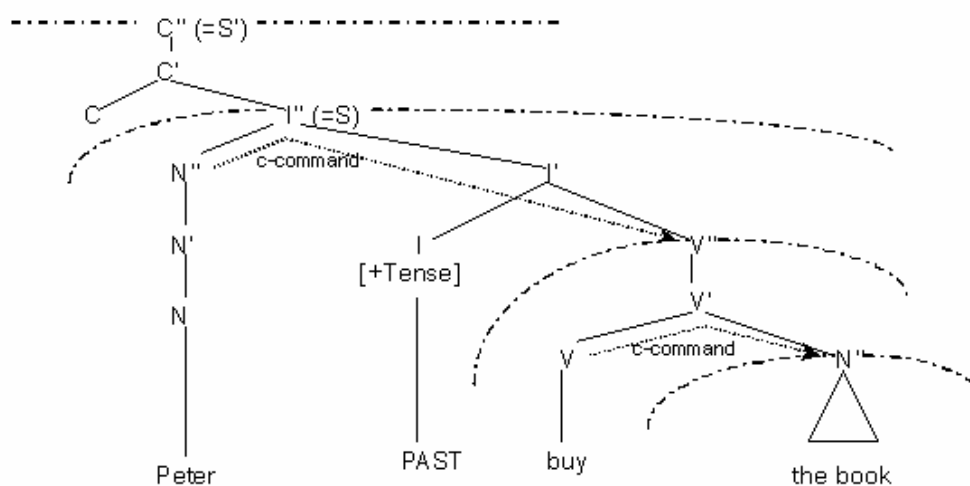
สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับการนิยามหรือกำหนดลักษณะคุณสมบัติของหน่วยหรือความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ลักษณะของการบัญชา, คุณสมบัติของหน่วยที่สามารถเป็นหน่วยผู้กำกับ (governor), คุณสมบัติของหน่วยที่สามารถเป็น หน่วยขวางกั้น (barrier) ก็มีการตีความกันไปต่าง ๆ กัน ดังนี้

- **ลักษณะของการบัญชา** อาจกำหนดเป็น การบัญชาการปรากฏร่วม (strict c-command) ก็ได้ หรือเป็นการบัญชาสูงสุด (m-command) ก็ได้ (ดูรายละเอียดใน **บทที่ 3**) แต่นับตั้งแต่ขอมสกีเสนอไว้ในปี ค.ศ. 1986 (Chomsky 1986) คำว่า “บัญชา” มักจะใช้ในความหมายการบัญชาาระดับสูงสุด (m-command) ในกรณีที่เกี่ยวข้องถึงความสัมพันธ์แบบกำกับ

- **คุณสมบัติของหน่วยที่สามารถเป็น หน่วยผู้กำกับ (governor)** โดยทั่วไปถือกันว่า คือหน่วยที่เป็นส่วนหลัก (head) ได้ อันได้แก่ คำประเภทคำศัพท์ (lexical category) เช่น V, N, P, A สำหรับในบางนิยาม ก็ จะรวมถึงคำประเภทไวยากรณ์ที่เป็นส่วนหลัก ได้ เช่น คำประเภท INFL) ที่มีกาล (tensed) ซึ่งจะกำกับ ประธานของประโยค เป็นต้น ซึ่งในกรณีนี้ ชอมสกี (Chomsky 1986:162) ในเหตุผลว่า INFL มี คุณสมบัติไวยากรณ์คือ พจน์ บุรุษ และ เพศ จึงนับว่าเป็นหน่วยผู้กำกับได้ โดยกำกับประธานของประโยค และมีคุณสมบัติทางไวยากรณ์ร่วมกับประธาน ซึ่งอธิบายลักษณะความคล้อยตาม (การที่กริยามีคุณสมบัติ พจน์ บุรุษ เพศ สอดคล้องกับคุณสมบัติไวยากรณ์ของประธาน)ได้
- **คุณสมบัติของหน่วยขวางกั้น (barrier)** : โดยทั่วไป ถือกันว่า หน่วยขวางกั้นคือ หน่วยโพรเจกชัน ระดับสูงสุด (maximal projection) ที่ไม่ใช่ส่วนเติมเต็มของหน่วยผู้กำกับ คุณสมบัติที่ปรากฏแตกต่างกันของหน่วยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์แบบกำกับนั้น ก็จัดได้ว่า เป็นความแตกต่างหลากหลายที่แสดงถึงการกำหนดค่าที่ต่างกันในภาษาต่างๆ (Parametric variation)

ตัวอย่างต่อไปนี้แสดงความสัมพันธ์แบบกำกับ

ตัวอย่างที่ 1 (จาก Cook1988: 152) ในแผนภูมิ เส้นประแนวขวางแสดงจุดแตกกิ่งที่จัดเป็นหน่วยโพรเจกชัน ระดับสูงสุด อันได้แก่ หน่วยที่เป็นหน่วยวลีที่เป็นหน่วยระดับที่สอง (X²)

จากโครงสร้างนี้ หน่วยนาม Peter กำกับ หน่วย VP (V²) แต่ไม่กำกับ หน่วย NP the book ซึ่งอยู่ ภายใต้อำนาจหน่วย VP เพราะ

- 1) หน่วยนาม Peter เป็นหน่วยที่บัญชาการปรากฏร่วม (c-command) หน่วยอื่นๆที่อยู่ภายใต้อำนาจหน่วยอนุพากย์ S (I²) รวมทั้งหน่วย VP ด้วย (แสดงโดยเส้นไข่วางมีลูกศร)
- 2) หน่วย Peter เป็นหน่วยนาม ซึ่งเป็นหน่วยที่เป็นหน่วยผู้กำกับได้
- 3) หน่วยอนุพากย์ S (I²) เป็นหน่วยโพรเจกชันระดับสูงสุด (maximal projection) ที่คุมทั้งหน่วย Peter (N²) และคุมหน่วย V² ด้วย เป็นไปตามเงื่อนไขการกำกับเงื่อนไขที่ 3 ที่ว่า “หน่วยโพรเจกชันระดับใหญ่ที่สุด (maximal projection) คุมหน่วยที่คุม หน่วย ก ย่อมคุมหน่วย ข ด้วย”

ดังนั้น หน่วยนาม Peter จึงกำกับ หน่วย VP เพราะมีคุณสมบัติตามเงื่อนไขดังกล่าว และไม่มีหน่วย โพรเจกชันระดับสูงสุด หน่วยใดมาขวางกั้นไม่ให้หน่วยนาม Peter กำกับหน่วย VP

4) อย่างไรก็ตาม สำหรับความสัมพันธ์ระหว่าง หน่วยนาม Peter กับหน่วยนาม The book นั้น แม้ว่าหน่วยนาม Peter จะบัญชาหน่วยนาม the book ก็ตาม แต่หน่วยนามวลี the book มีหน่วยโพรเจกชันระดับสูงสุดที่คุมอยู่ถึง 2 หน่วยคือ หน่วย S(I'') และ หน่วย VP แต่มีเพียงหน่วยเดียวที่คุมทั้งหน่วย Peter และหน่วย NP the book คือ หน่วย S(I'') ดังนั้นในกรณีนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วย Peter และ หน่วย the book จึงขัดเงื่อนไขการกำกับ ข้อ 3. ที่ว่า “หน่วยโพรเจกชันระดับใหญ่ที่สุด (maximal projection) ทุกหน่วยที่คุมหน่วย α ย่อมคุมหน่วย β ด้วย” โดยเราอาจกล่าวได้ว่า หน่วย VP นับเป็นหน่วยโพรเจกชันระดับสูงสุดที่เป็นหน่วยขวางกั้นไม่ให้หน่วย Peter กำกับ หน่วย NP the book

ในโครงสร้างดังกล่าว มีความสัมพันธ์แบบกำกับอื่น ๆ อีกดังนี้

- หน่วยกริยา V กำกับ หน่วยนาม N'' the book โดยที่หน่วย V เป็นหน่วยศัพท์ที่เป็นหน่วยผู้กำกับได้ และ c-command หน่วย N'' the book โดย ทั้ง 2 หน่วยอยู่ภายใต้หน่วยโพรเจกชันระดับใหญ่สุดหน่วยเดียวกัน คือ หน่วย V'' และหน่วย I'' โดยไม่มีหน่วยโพรเจกชันระดับสูงสุดอื่น ๆ มาขวางกั้น
- หน่วยกาล tense (INFL) กำกับ หน่วยนาม N'' Peter โดยที่หน่วย I เป็นหน่วยที่มีคุณสมบัติเป็นหน่วยผู้กำกับได้ และ m-command หน่วยนาม N'' Peter โดยที่ ทั้ง 2 หน่วยอยู่ภายใต้หน่วยโพรเจกชันระดับใหญ่สุดหน่วยเดียวกัน คือ หน่วย I'' โดยไม่มีหน่วยโพรเจกชันระดับใหญ่สุดอื่น ๆ มาขวางกั้น

4.2 นิยามต่าง ๆ ของการกำกับ

สำหรับคำนิยามของความสัมพันธ์แบบกำกับนั้น ได้กล่าวไว้ข้างต้นแล้วว่า มีข้อเสนอรายละเอียดแตกต่างกันไป ในที่นี้จะขอยกคำนิยามที่เป็นที่รู้จักกันดี มากล่าวเป็นตัวอย่าง

- คำนิยามของ อาอุน และสปอร์ติช (Aoun and Sportiche 1981)

A governs B iff for all X, X a maximal projection, X dominates A iff X dominates B.

หน่วย α กำกับ หน่วย β ถ้าสำหรับทุกหน่วย X ที่เป็นหน่วยโพรเจกชันระดับสูงสุด หน่วย X คุมหน่วย α ก็ต่อเมื่อ หน่วย X คุมหน่วย β ด้วย

- คำนิยามของ ชอมสกี (Chomsky 1982: 19)

α governs β if $\alpha = X^0$ (in the sense of X-Bar theory), α c-commands β and β is not protected by a maximal projection.

หน่วย α กำกับ หน่วย β ถ้าหน่วย α คือหน่วยศัพท์ (หน่วยระดับ 0 ตามทฤษฎีเอ็กซ์บาร์), หน่วย α บัญชาการปรากฏร่วมของหน่วย β และไม่มีหน่วยโพรเจกชันระดับสูงสุดหน่วยใดที่มากกว่าหน่วย β ไว้

- คำนิยามของ ชอมสกี (Chomsky 1996: 79)

α governs β if α c-commands β and there is no category γ that "protects" β from government by α . γ protects β if it is c-commanded by α and either

- γ is a barrier dominating β
- γ intervenes between α and β

หน่วย α กำกับ หน่วย β ถ้าหน่วย α บัญชาการปรากฏร่วมของหน่วย β และไม่มีหน่วย γ หน่วยใดที่มา “ปกป้อง” หน่วย β ไว้จากการกำกับของ หน่วย α .

หน่วย γ “ปกป้อง ” หน่วย β ถ้าหน่วย α บัญชาการปรากฏร่วมของหน่วย β และเป็นไปตามเงื่อนไขใดเงื่อนไขหนึ่งต่อไปนี้

ก) หน่วย γ เป็นหน่วยขวางกั้นที่ คุมหน่วย β

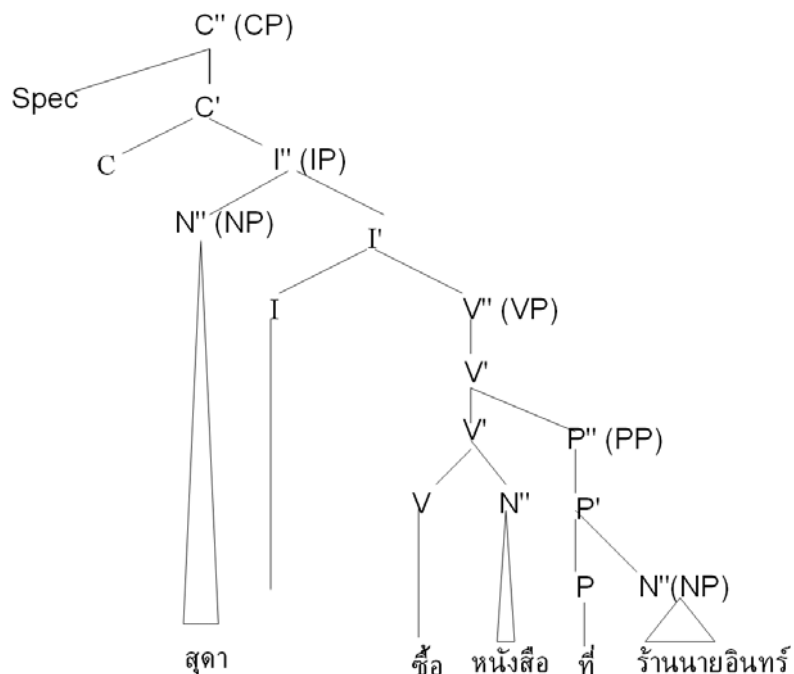
ข) หน่วย γ ขวาง ระหว่าง หน่วย α และหน่วย β

โดยชอมสกี (Chomsky 1996: 80) กล่าวถึงคุณสมบัติของ “หน่วยขวางกั้น” ไว้ว่า คือหน่วยที่ไม่ใช่ส่วนเติมเต็ม ของส่วนหลักและไม่ใช่นิพจน์ส่วนขยายเฉพาะ (specifier) ของส่วนเติมเต็มของส่วนหลัก และกล่าวถึงลักษณะที่นับว่าเป็นการ “ขวาง ” (intervene) โดยใช้แนวคิดของ “เงื่อนไขระยะใกล้ ” (Minimality Condition) ซึ่งมีหลักว่า หน่วยผู้กำกับ α หน่วยใด ๆ จะไม่กำกับ หน่วย β ถ้ามีหน่วยผู้กำกับ γ ที่ใกล้หน่วย β กว่าอยู่แล้ว แม้ว่า หน่วยผู้กำกับ α จะมีคุณสมบัติครบถ้วนที่จะกำกับหน่วย β ได้ก็ตาม ซึ่งแนวคิดนี้มีผลในการกั้นไม่ให้หน่วยใดหน่วยหนึ่งมีหน่วยผู้กำกับมากกว่าหนึ่งหน่วย

แบบฝึกหัด (บทที่ 4)

1. จากแผนภูมิต้นไม้ต่อไปนี้ (ดัดแปลงจาก Haegeman 1991: 137)

หน่วยใดบ้างที่ I, V, P และ N(สุดา) กำกับ ตามนियามการกำกับในหัวข้อ 4.1 มีหน่วยใดบ้างเป็นหน่วยขวางกั้น (barrier) จงให้คำชี้แจงประกอบ และพิจารณาทั้งกรณีที่ใช้ขียนิยามการบัญชาการปรากฏร่วม (c-command) และการบัญชาแบบสูงสุด (m-command)

5

ทฤษฎีย่อ: ทฤษฎีการก (Case Theory)

5.1 การกนามธรรมในทฤษฎีการก

ทฤษฎีการก (Case Theory) เป็นเงื่อนไขที่เกี่ยวกับการกำหนดรูปการกนามธรรมแก่หน่วยในโครงสร้าง สำหรับแนวคิดเรื่อง “การกนามธรรม” (abstract Case)¹ นั้นพัฒนามาจากข้อสังเกตที่ว่าในบางภาษาได้แก่ ภาษาละติน สันสกฤต เยอรมัน จะปรากฏรูปการก หรือการผันคำนาม เพื่อบอกความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ต่างๆ เช่น ประธาน กรรมตรง กรรมรอง โดยประธานจะสัมพันธ์กับหน่วยนามที่ผันรูปกรตุการก (Nominative), กรรมตรงจะสัมพันธ์กับหน่วยนามที่ผันรูปกรรมการก (Accusative), กรรมรองจะสัมพันธ์กับหน่วยนามที่ผันรูปการกกรรมรอง (Dative) เป็นต้น ซึ่งอาจตั้งข้อสรุปได้ว่า การปรากฏของคำนามนั้นเป็นไปตามเงื่อนไขที่สอดคล้องกับหน้าที่ของหน่วยนามนั้นๆ ในภาษาดังกล่าว และเมื่อพิจารณาลักษณะเงื่อนไขการเกิดของคำนามในภาษาต่างๆ ที่ไม่มีการผันรูปการก ก็ปรากฏว่าหน่วยนามที่ปรากฏรูปนั้นสามารถปรากฏได้เฉพาะในบางเงื่อนไขและในบางตำแหน่งเท่านั้น ตัวอย่างเช่น หน่วยนาม Susan และ Bill ในประโยคภาษาอังกฤษ ต่อไปนี้

2a) *it seems [Susan to be here] 2b) It seems that [Susan is here]

3a) *I am proud [Bill to be here] 3b) I am proud [that Bill is here].

ดังนั้นแวร์โนด์ (Vernaud 1982) (อ้างใน Chomsky 1996: 16 Note 1) จึงเสนอแนวคิดที่จะใช้การกนามธรรม (abstract case) ในการอธิบายกรณีดังกล่าว กล่าวคือ เสนอว่า หน่วยนามทุกหน่วยจะถูกกำหนดบทบาททางไวยากรณ์ ซึ่งจะเป็นเงื่อนไขในการปรากฏได้เฉพาะบางตำแหน่งเท่านั้น ซึ่งในบางภาษาจะแสดงออกมาในรูปการกหน่วยคำ (Morphological Case) และในบางภาษาก็ไม่ปรากฏรูปดังกล่าว และแนวคิดนี้ก็จะช่วยอธิบายได้ว่า เหตุใด รูปการกในภาษาที่มีการผันรูปการกหน่วยคำ จึงสอดคล้องกับตำแหน่งและหน้าที่ของนามนั้นๆ ในประโยค ตัวอย่างเช่น หน่วยนามที่มีรูปกรตุการกเท่านั้น จึงจะปรากฏในตำแหน่งประธานของประโยคได้ หน่วยนามที่มีรูปกรรมการกเท่านั้น จึงจะปรากฏในตำแหน่งกรรมตรงของประโยคได้ ตัวอย่างจากรูปสรรพนาม ในภาษาอังกฤษ ซึ่งยังแสดงลักษณะการแสดงรูปการกอยู่ เช่น

1 a) He is sleeping

1 b) *Him is sleeping

2 a) I admire her

2 b) I admire *she

จากตัวอย่างข้างต้น หน่วยนามที่มีรูปกรตุการก คือ He และ She เท่านั้นจึงปรากฏในตำแหน่งประธานได้ และ หน่วยนามที่มีรูปกรรมการก คือ him และ her เท่านั้นจึงปรากฏในตำแหน่งกรรมได้

5.2 การกำหนดการกนามธรรม

แวร์โนด์ (Vernaud 1982) (อ้างใน Chomsky 1996: 16 Note 1) เสนอไว้ว่า การกำหนดการกนามธรรมนี้ สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับความสัมพันธ์แบบกำกับ โดยพิจารณาจากลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยบุพบท กับหน่วยนามซึ่งเป็นกรรมของบุพบท ซึ่งในบางภาษาที่มีรูปการกมักจะกำหนดรูปการกเฉพาะสำหรับหน่วยนามที่ปรากฏเป็นกรรมของบุพบทนั้น

ขอมสกี ประมวลความคิดดังกล่าวไว้ว่า “นามทุกตัวที่ปรากฏรูปทางเสียง ต้องมีการกนามธรรม” และนิยามหลักการเกี่ยวกับการกนามธรรม ในลักษณะหลักการเงื่อนไขสำหรับระดับรูปสัทศาสตร์ (Phonetic Form)

¹ สำหรับคำว่า Case เมื่อใช้สำหรับการเรียกการกนามธรรม ตามแนวคิดนี้ นี้ จะใช้ C ตัวใหญ่เสมอ ตามที่ขอมสกี (Chomsky 1986: 206) เสนอไว้ในเชิงอรรถท้ายบทหมายเลข 17

ของโครงสร้างเอส ไว้ โดยเรียกหลักการนี้ว่า *หลักการกรองโดยใช้การก* (*Case Filter*) ซึ่งมีใจความดังนี้ (Chomsky 1986: 74)

“Every phonetically realized NP must be assigned (abstract) Case.”

หน่วยนามทุกหน่วยที่ปรากฏรูปทางเสียง ต้องมีการกนามธรรม

ตัวอย่างการอธิบายปรากฏการณ์ภาษาโดย *หลักการกรองโดยใช้การก* นี้ เช่น กรณีหน่วยนามที่เป็นประธานของอนุพากย์ในโครงสร้างกริยากกลาง (Infinitival Construction) ในภาษาอังกฤษ ดังประโยคต่อไปนี้

a. I was happy [e to go]

b. * I was happy [*I/me/myself to go]

หากตำแหน่งประธานของอนุพากย์โครงสร้างกริยากกลาง [to go] ซึ่งเป็นอนุพากย์ที่เป็นส่วนเติมเต็มของคุณศัพท์ happy เป็นหน่วยนามที่ปรากฏรูปทางเสียง ไม่ว่าจะเป็น I หรือ me หรือ myself ดังเช่นในประโยค b. ก็จะไม่ผิดไวยากรณ์ แต่ ประโยค a. ซึ่งเป็นประโยคถูกไวยากรณ์จะมีหน่วยนามที่เป็นประเภทไรรูปคือเป็นหน่วยที่ไม่ปรากฏรูปทางเสียงใดๆ ปรากฏในตำแหน่งประธานของอนุพากย์ที่เป็นส่วนเติมเต็ม (แสดงด้วย e ในประโยค a.) กรณีนี้อธิบายได้ว่า สืบเนื่องจากการที่ตำแหน่งหน่วยนามที่เป็นประธานของอนุพากย์โครงสร้างกริยากกลางซึ่งไม่มีกาลนั้นไม่ได้รับการกนามธรรม (ซึ่งปกติแล้ว ตำแหน่งประธานของอนุพากย์จะได้รับการกนามธรรมจาก หน่วย INFL ที่มีกาล ดังจะได้อธิบายละเอียดในหัวข้อต่อไป)

นอกจากนั้น การกำหนดการกนามธรรมยังเป็นเงื่อนไขที่สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับการกำหนดการกสัมพันธ์ หรือบทบาทที่ตา ตาม *เกณฑ์บทบาทที่ตา* (*Theta-Criterion*)² ด้วย กล่าวคือ ซอมสกี (Chomsky 1986, 1996) รับแนวคิดของ โจเซฟ อาอุน ที่ว่า ในการกำหนดบทบาทที่ตานั้น จะกำหนดให้เฉพาะหน่วยที่ “มองเห็นได้” (visible) ซึ่งหน่วยที่ “มองเห็นได้” ได้ในที่นี้ ก็คือหน่วยที่มีการกนามธรรม กล่าวคือ หน่วยที่มีการกนามธรรมเท่านั้นจึงจะจัดว่าเป็นหน่วยที่หน่วยกำหนดบทบาทที่ตา “มองเห็น” ได้และกำหนดบทบาทที่ตาให้หน่วยนี้ได้

เงื่อนไขดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันในนาม “*เงื่อนไขการมองเห็น*” (*Visibility Condition*) ในการกำหนดบทบาทที่ตา ซึ่งซอมสกี กล่าวไว้ดังนี้ (Chomsky 1986: 94)

“An element is *visible* for Θ -marking only if it is assigned Case.”

หน่วยใดๆ จะจัดเป็นหน่วยที่มองเห็นได้สำหรับการกำหนดให้บทบาทที่ตา ก็ต่อเมื่อหน่วยนั้นๆ ได้รับการกนามธรรม

ดังนั้น จากนิยามนี้ หน่วยนามใดๆ จะได้รับบทบาทที่ตาก็ต่อเมื่อหน่วยนั้นๆ ปรากฏในตำแหน่งที่จะได้รับการกนามธรรม หรือปรากฏในตำแหน่งที่เชื่อมโยงกับตำแหน่งที่ได้รับการกนามธรรม

5.3 เงื่อนไขอื่น ๆ ในการกำหนดการกนามธรรม

นอกจากเงื่อนไขในการกำหนดการกนามธรรมที่กล่าวมาแล้วคือ *หลักการกรองโดยใช้การก* (*Case Filter*) และ *เงื่อนไขการมองเห็น* (*Visibility Condition*) การกำหนดการกนามธรรมยังมีเงื่อนไขอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

² มีใจความว่า “อาร์กิวเมนต์แต่ละอาร์กิวเมนต์จะมีบทบาทที่ตาเพียงบทบาทเดียวเท่านั้น และบทบาทที่ตาแต่ละบทบาทก็จะถูกกำหนดให้แก่อาร์กิวเมนต์เพียงอาร์กิวเมนต์เดียวเท่านั้น” ดูรายละเอียดใน [บทที่ 2](#)

- ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างหน่วยกำหนดการก และ หน่วยได้รับการก: ในการกำหนดการกนั้น หน่วยกำหนดการก ต้องกำกับหน่วยที่ได้รับการก
- คุณสมบัติของหน่วยกำหนดการกนามธรรม (Case Assigner) และการกำหนดการก:
แต่ละภาษาจะกำหนดเงื่อนไขคุณสมบัติของหน่วยกำหนดการก ต่าง ๆ กัน ซอมสกี (Chomsky 1981 และในงานต่อมา) เสนอตาม แวร์โนด์ ที่ว่า ในภาษาอังกฤษ หน่วยที่จะกำหนดการกได้ ต้องมีลักษณะทางไวยากรณ์ เป็น [-N] ซึ่งประเภทไวยากรณ์ที่มีคุณสมบัติดังกล่าวได้แก่ หน่วยกริยา และบุพบทนั่นเอง นอกจากนี้ หน่วย INFL ที่มีกาล ก็จัดเป็นหน่วยกำหนดการกด้วยในภาษาอังกฤษ

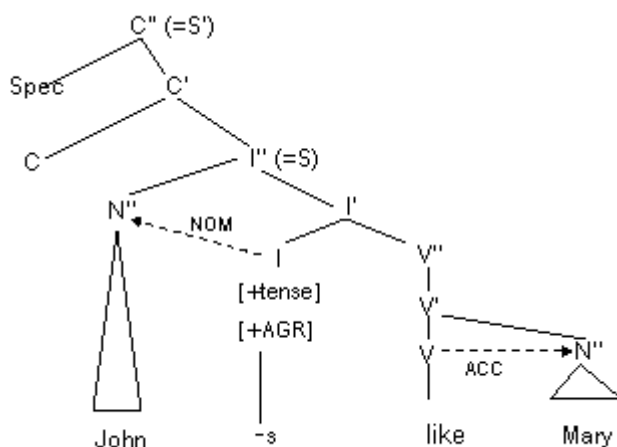
5.4 ตัวอย่างการกำหนดการก

5.4.1 การกำหนดการกในภาษาอังกฤษ

ซอมสกี (Chomsky 1981, 1986 และในงานต่อมา) กล่าวถึง การกำหนดการกในภาษาอังกฤษ ไว้ว่ามีได้ 2 ลักษณะคือ

- 1) การกำหนดการกโครงสร้าง (Structural Case) เป็นการกำหนดการก จากความสัมพันธ์ทางโครงสร้างในลักษณะกำกับระหว่าง หน่วยกำหนดการก กับหน่วยรับการก จากตำแหน่งที่ปรากฏในโครงสร้าง เอส (S-Structure) ซึ่งกรณีนี้ได้แก่ การกำหนดการก ของหน่วยกริยา และ หน่วย INFL ดังต่อไปนี้
 - หน่วย INFL ที่ผันกาล กำหนดให้กรรตุการก (Nominative) แก่ หน่วย NP
 - หน่วยกริยา V ให้กรรมการก (Accusative) แก่ หน่วย NP ที่เป็นส่วนเติมเต็ม ถ้าหน่วยกริยานั้น เป็นสกรรมกริยา

ตัวอย่างต่อไปนี้แสดงแผนภูมิต้นไม้ของประโยค John likes Mary. และการกำหนดการกโครงสร้างโดยหน่วย INFL และหน่วยกริยาของประโยค (แสดงโดยเส้นประ) ประโยคนี้เป็นประโยคมีกาล ซึ่งแสดงโดยลักษณะ [+AGR, +Tense] ของหน่วย INFL หน่วย INFL ให้กรรตุการก (คือ Nom ในแผนภูมิ) แก่หน่วยนาม John โดยหน่วย INFL เป็นหน่วยผู้กำกับของหน่วยนาม John ส่วนหน่วยกริยา like ในฐานะหน่วยผู้กำกับของหน่วยนาม Mary ให้กรรมการก (คือ Acc ในแผนภูมิ) แก่หน่วยนาม Mary

- 2.) การกำหนดการกประจำ (Inherent Case) เป็นการกำหนดการก ในระดับโครงสร้าง ดี (D-Structure) จากคุณสมบัติบทบาทที่ตาที่ หน่วยกำหนดการก สามารถกำหนดให้แก่ หน่วยรับการกนั้น ๆ และจากความสัมพันธ์ทางโครงสร้างในลักษณะกำกับระหว่าง หน่วยกำหนดการก กับหน่วยรับการก ตัวอย่าง การกำหนดการก

ประจำในลักษณะแรก ได้แก่ การที่กริยาในภาษาเยอรมันกำหนดการกให้แก่ส่วนเติมเต็มโดยเป็นคุณสมบัติประจำของศัพท์นั้น ๆ ดังเช่นในประโยคภาษาเยอรมันต่อไปนี้

a. Sie hilft ihm.

การกรกรรมรอง (Dative)

She helped him

ในประโยคนี้ กริยา hilft (รูปผันของกริยา helfen) ให้การกรกรรมรอง (Dative) แก่หน่วยนามที่เป็นส่วนเติมเต็ม ซึ่งนับเป็นคุณสมบัติเฉพาะของกริยาตัวนี้ ซึ่งสัมพันธ์กับบทบาทที่ตาที่กริยานี้กำหนดให้แก่หน่วยนามส่วนเติมเต็ม

สำหรับกรณีการกำหนดการกประจำในลักษณะที่สอง เช่น การให้การกตั้งต่อไปนี้ในภาษาอังกฤษ

- หน่วย บุพพท P ให้การกอ้อม (Oblique) แก่ หน่วย NP
- หน่วยนาม ให้การกเจ้าของ (Genitive) แก่หน่วย NP ที่เป็นส่วนเติมเต็ม
- หน่วยคุณศัพท์ ให้การกเจ้าของ แก่หน่วย NP ที่เป็นส่วนเติมเต็ม

ชอมสกี (Chomsky 1981, 1986) เสนอว่า ในภาษาอังกฤษ หน่วยนาม หน่วยคุณศัพท์ กำหนด การกเจ้าของในฐานะการกประจำให้แก่ หน่วยนาม NP ที่เป็นส่วนเติมเต็มของนาม และ คุณศัพท์นั้น ๆ และในภาษาอังกฤษคุณสมบัติของการกเจ้าของในโครงสร้างดังกล่าว ก็แสดงโดยเติมรูปบุพพท ซึ่งไร้ความหมายเชิงศัพท์ ประกอบเข้ากับหน่วยนามนั้น ๆ เช่น รูปบุพพท of เป็นต้น ดังตัวอย่างโครงสร้างต่อไปนี้

จากโครงสร้าง-ดี

i. [_{N'} destruction [_{NP} the city]]

ii. [_{A'} proud [_{NP} she]]

โดยหน่วยนาม the city เป็น ส่วนเติมเต็มของหน่วยนาม destruction และ หน่วยนาม she เป็นส่วนเติมเต็มของหน่วยคุณศัพท์ proud ซึ่งส่วนเติมเต็มในตัวอย่างนี้จะได้รับ การกเจ้าของจาก หน่วยนามและหน่วยคุณศัพท์อื่นเป็นส่วนหลัก ซึ่งเป็นทั้งหน่วยผู้กำกับและหน่วยกำหนดบทบาทที่ตาให้แก่ส่วนเติมเต็ม

เราจะได้รูปในโครงสร้าง-เอส ดังนี้

the destruction **of** the city

John is proud **of** her

ชอมสกีตั้งข้อสังเกตว่า บุพพท of นับเป็นกรณีรูปแก้ขัด ในกรณีที่ไม่มีรูปบุพพทอื่นกำหนดไว้แล้ว แต่กริยา หรือ นาม บางตัวก็อาจจะบุเลือกใช้รูปบุพพทตัวอื่นก็ได้ ตัวอย่างเช่น

our promise **to** John

โดย หน่วยนาม John เป็นส่วนเติมเต็มของหน่วยนาม promise และมีรูปบุพพท to กำกับแสดงการกของหน่วยนาม John

ชอมสกี(1986: 193) ได้กล่าวสรุปการกำหนดการกประจำทั้ง 2 ลักษณะไว้ว่า

"Inherent Case is assigned by α to NP if and only if α θ -marks NP, while structural Case is assigned independently of θ -marking.

หน่วย α เป็นหน่วยกำหนดการกคุณสมบัติ ให้แก่ หน่วย NP ก็ต่อเมื่อ หน่วย α กำหนดบทบาทที่ตาให้แก่หน่วย NP แต่ การกำหนดการกโครงสร้างนั้น กำหนดโดยไม่เกี่ยวกับ การกำหนดบทบาทที่ตา

ตัวอย่างแสดงการกำหนดการกทั้ง 2 ประเภท คือ การกโครงสร้าง และ การกประจำ ในภาษาอังกฤษ (จาก Chomsky 1981: 171)

John gave Bill a book.

หน่วยนาม Bill ได้รับการก่อสร้างกรรมกราก จาก กริยา 'give' หน่วยนาม John ได้รับการก่อสร้างกรรมกราก จากหน่วยกาล INFL ในโครงสร้าง แต่สำหรับหน่วยนาม a book นั้น ได้รับการประเภทประจำจากการที่รับบทบาทที่ตาจาก หน่วยกริยา 'give'

5.4.2 ลักษณะอื่น ๆที่น่าสนใจเกี่ยวกับการกำหนดการกในภาษาอังกฤษ

5.4.2.1 เงื่อนไขการกประชิด (Case Adjacency Condition)

เงื่อนไขการกประชิด เป็นเงื่อนไขที่ว่า ในการกำหนดการกนั้น หน่วยกำหนดการกจะต้องอยู่ติดกับหน่วยรับการก ดังตัวอย่าง

a) * Bill believed sincerely Susan

b) Bill sincerely believed Susan

โครงสร้างในประโยค a) นั้น กริยา believe ซึ่งเป็นหน่วยกำหนดการกนั้นไม่ได้อยู่ติดกับหน่วยนามส่วนเติมเต็ม Susan ซึ่งเป็นหน่วยรับการก เนื่องจากมีคำวิเศษณ์ sincerely มาคั่น ส่วนเติมเต็ม Susan จึงไม่ได้รับกราก จึงเป็นประโยคผิดตาม **หลักการกรองโดยใช้การก (Case Filter)**

5.4.2.2 การกำหนดการกแบบยกเว้น (Exceptional Case Marking (ECM))

สำหรับในภาษาอังกฤษ จะมีกรณี การกำหนดการกแบบยกเว้น กล่าวคือ โดยปกติแล้ว ประโยค/อนุพากย์ จะมีสถานะเป็นหน่วยโพรเจกชันระดับใหญ่สุด ซึ่งจะหน่วยขวางกั้นการกกำกับ แต่ปรากฏว่า มีโครงสร้างในภาษาอังกฤษ ที่ดูเหมือนว่า กริยาบางตัวที่มีส่วนเติมเต็มเป็นประโยค/อนุพากย์ สามารถกำกับหน่วยในประโยคย่อย/อนุพากย์ได้ เช่น กริยา believe, consider

.Bill believed [her/ * she to be here].

John considers [her/* she to be a good student].

ในประโยคข้างต้น [her to be there] จัดว่าเป็นหน่วยอนุพากย์ ที่ไม่ผันกาล (infinitival clause) มีสถานภาพเป็นหน่วยโพรเจกชันระดับสูงสุดในระดับประโยค (I') ที่ทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็มของกริยา believe การที่ประธานของอนุพากย์ดังกล่าว ปรากฏเป็นรูป her แสดงว่า เป็นหน่วยที่ได้รับการก และการกนั้นไม่ใช่กรรมกราก โดยอาจจะเป็นกรรมกราก หรือการกอ้อม และเนื่องจากหน่วย INFL ที่ไม่ผันกาล จะไม่สามารถให้การกแก่ประธานของประโยค/อนุพากย์ ได้ ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การกที่ตำแหน่งประธานของอนุพากย์นั้น เป็นการกที่ได้รับมาจากกริยา believe ซึ่งอยู่ในโครงสร้างที่จะกำกับตำแหน่งนั้น ๆ ได้ ซึ่งแสดงว่า สำหรับกริยา believe นี้สามารถกำกับและให้การก แก่หน่วยประธานของหน่วยประโยคย่อยซึ่งเป็น หน่วยโพรเจกชันระดับใหญ่สุดได้ ลักษณะการให้การกเช่นนี้ จึงจัดว่า เป็นการกำหนดการกแบบยกเว้น เนื่องจากโดยปกติแล้วหน่วยโพรเจกชันระดับสูงสุดจะเป็นหน่วยขวางกั้นการกกำกับและการให้การก

โครงสร้างอื่น ๆในภาษาอังกฤษที่แสดงลักษณะการกำหนดการกแบบยกเว้น ได้แก่ กรณีที่อนุพากย์ย่อยเป็นอนุพากย์ที่ไม่ปรากฏรูปกริยา ซึ่งเรียกกันว่า อนุพากย์ไร้กริยา (Verbless Clause) หรือ ประโยคย่อยเล็ก (small clause) เช่น อนุพากย์ย่อย [her a good student] ที่เป็นส่วนเติมเต็มของกริยาหลักในประโยคต่อไป

John considers [[_{NP}her] [_{NP} a good student]]

ในอนุพากย์ย่อยดังกล่าว หน่วยนาม her เป็นประธานของหน่วยนาม a good student ซึ่งทำหน้าที่เป็นภาคแสดง และตาม **หลักการกรองโดยใช้การก (Case Filter)** หน่วยนามประธานของอนุพากย์จะต้องได้รับการก แต่ในอนุพากย์ไม่มีหน่วยใดที่จะเป็นผู้กำหนดการกได้ การที่ประธานของอนุพากย์ดังกล่าว ปรากฏเป็นรูป her แสดงว่า เป็นหน่วยที่ได้รับการก จึงสรุปได้ว่า การกที่ตำแหน่งประธานของอนุพากย์นั้น เป็นการกที่ได้

รับมาจากกริยาของอนุพจน์หลัก consider โดยการกำหนดการกแบบยกเว้นในลักษณะเดียวกันกับโครงสร้างอนุพจน์ที่ไม่ผันกาล (infinitival clause) ที่กล่าวมาแล้ว

5.5 กรอบคำ (parameter) และการแปรค่าในกรอบคำ (Parametric Variation) ของการกในภาษาต่าง ๆ

เราจะเห็นได้ว่า ตามแนวคิดหลักการและกรอบคำนี้ ทุกภาษาจะมีการกำหนดการกนามธรรม แสดงความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ของหน่วยนามในแต่ละประโยค กรอบคำที่จะเกี่ยวข้องกับการกนามธรรมในภาษาต่าง ๆ ได้แก่

- 1) เงื่อนไขการกระชิด (Case Adjacency Condition)
- 2) ทิศทางในการกำหนดการก
- 3) การกำหนดการกแบบยกเว้น (Exceptional Case Marking (ECM))

5.5.1 กรอบคำเงื่อนไขการกระชิด

ภาษาต่าง ๆ จะกำหนดเงื่อนไขการกระชิดระหว่างหน่วยกำหนดการกกับหน่วยรับการกได้ต่างกัน บางภาษา ดังเช่นภาษาอังกฤษ มีเงื่อนไขว่า ในการกำหนดการกนั้น กริยาที่เป็นหน่วยกำหนดการกจะต้องอยู่ติดกับหน่วยรับการกที่เป็นหน่วยนาม ดังตัวอย่างที่แสดงไว้ในหัวข้อ 5.4.2.1 แต่ในบางภาษา หน่วยกำหนดการกไม่จำเป็นต้องอยู่ติดกับหน่วยรับการกก็ได้ เช่น ภาษาฝรั่งเศส เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

- a. J'aime beaucoup Marie.
* I like very much Mary
- b. J'aime Marie beaucoup.
I like Mary very much

ทั้งสองประโยคเป็นประโยคถูกไวยากรณ์ในภาษาฝรั่งเศส โดยในประโยค a. มีคำวิเศษณ์ 'beaucoup' มาคั่นระหว่าง กริยา 'aime' ซึ่งเป็นหน่วยกำหนดการก และ หน่วยนาม 'Marie' ซึ่งเป็นหน่วยรับการกจากกริยา ซึ่งประโยค a) ในภาษาอังกฤษนี้เป็นประโยคผิดไวยากรณ์ตามเงื่อนไขการกระชิดภาษาอังกฤษ

5.5.2 ทิศทางในการกำหนดการก

โดยทั่วไป ทิศทางในการกำหนดการกของหน่วยกำหนดการกในภาษาต่าง ๆ จะให้การกไปที่หน่วยทางซ้ายหรือทางขวาของหน่วยกำหนดการกนั้น จะสัมพันธ์กับกรอบคำส่วนหลักที่กำหนดลำดับของส่วนหลักและส่วนเติมเต็มในภาษานั้น ๆ เช่น ในภาษาแบบส่วนหลักนำหน้า (Head Initial Language) เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย ซึ่งส่วนหลักนำหน้าส่วนเติมเต็ม ส่วนหลักที่มีเป็นหน่วยกำหนดการกด้วย ก็จะทำให้การกไปที่หน่วยรับการกที่อยู่ทางขวา เช่น ในกรณี หน่วยกริยา และ หน่วยนามที่เป็นกรรมตรง ในภาษากลุ่มนี้ หน่วยกริยา จะเป็นหน่วยกำหนดการกให้แก่หน่วยนามที่ตามหลัง คืออยู่ทางขวาของหน่วยกริยา ส่วนในภาษาแบบส่วนหลักตามหลัง (Head Final Language) เช่น ภาษาญี่ปุ่น ซึ่งส่วนหลักอยู่ตามหลังส่วนเติมเต็ม ส่วนหลักซึ่งเป็นหน่วยกำหนดการก ก็จะทำให้การกไปที่หน่วยรับการกทางซ้าย คือหน่วยนามกรรมตรงที่อยู่หน้าส่วนหลัก

อย่างไรก็ตาม ก็อาจจะมีกรณีที่ทิศทางการกำหนดการกในภาษาใดภาษาหนึ่งมีลักษณะต่าง (marked) จากกรณีทั่วไป ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นก็ได้ เช่น คูปแมน (Koopman 1984) (อ้างจาก Cook and Newson 1996 หน้า 232) วิเคราะห์ว่า ภาษาจีน เป็นภาษาแบบส่วนหลักตามหลัง แต่หน่วยนามที่เป็นส่วนเติมเต็มของกริยากลับอยู่ทางขวาของกริยา ดังตัวอย่างข้างล่าง ทั้งนี้ คูปแมนให้เหตุผลว่า เป็นเพราะภาษาจีนมีการตั้งคำทิศทางการกำหนดการก เป็นทางขวาของส่วนหลัก ดังนั้นหน่วยนามที่เป็นกรรมของกริยา คือ Lisi จึงต้องย้ายตำแหน่งจากตำแหน่งหน้ากริยา ไปรับการกที่ตำแหน่งหลังกริยา

Zhangsan zuotain zai xuexiao kanjian-le Lisi

S Adv PP V O

Zhangsan yesterday at school see-ASP Lisi

“Zhangsan saw Lisi at school yesterday”

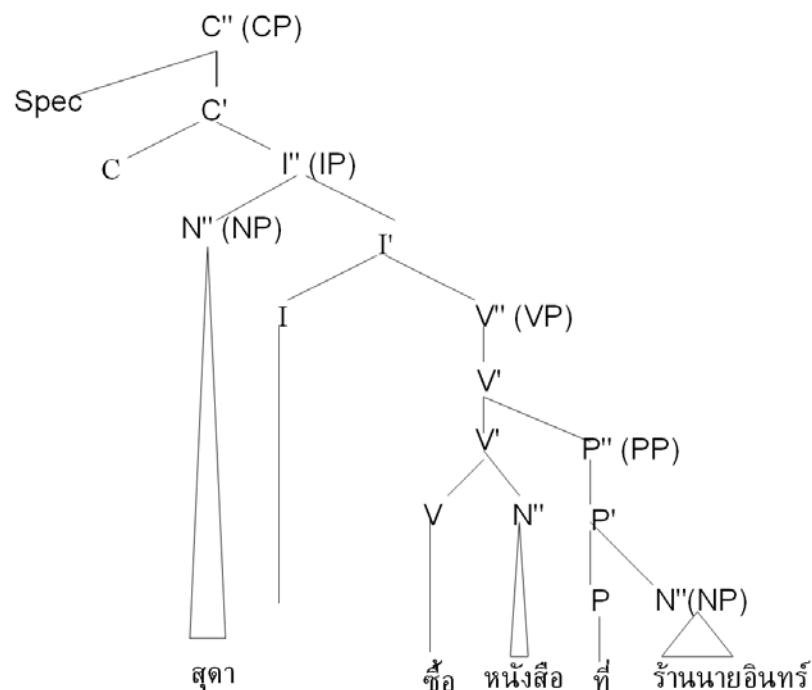
5.5.3 การกำหนดการกแบบยกเว้น

ในบางภาษาก็อาจมีการตั้งค่าให้มีการกำหนดการกแบบยกเว้นได้ ดังเช่น ภาษาอังกฤษ ที่หน่วยประธานของอนุพากย์รูปกริยากลาง(อนุพากย์ไม่ผันกาล) ได้รับการกรกจากกริยาในอนุพากย์หลัก ที่กล่าวไว้แล้วในหัวข้อ 5.4.2.2

แบบฝึกหัด (บทที่ 5)

1. จงอธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง การกนามธรรม(abstract Case) บทบาทที่ตา (Theta-role)
2. จงกล่าวถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดการกนามธรรม
3. จงพิจารณาประโยคต่อไปนี้ และระบุว่าหน่วยนาม NP ในแต่ละประโยคมีการกนามธรรมอะไร และได้รับการกนั้นในลักษณะใด (การกโครงสร้าง(structural case) หรือ การกประจำ(inherent case) หรือ การกแบบยกเว้น)

1)

- 2) He thinks that Van Goh's picture of the sunflower is very beautiful.
- 3) She expects him to be the next prime minister.
- 4) Jane gave her book to Bill.
- 5) ครูให้รางวัลนักเรียน